

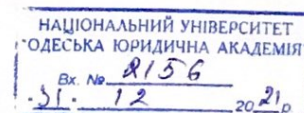
До спеціалізованої вченої ради
ДФ 41.086.076
в Національному університеті
«Одеська юридична академія»
м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23

ВІДГУК

**Офіційного опонента - кандидата юридичних наук, доцента,
завідуючої кафедрою кримінального процесу та криміналістики
Навчально-наукового інституту права Київського національного
університету імені Тараса Шевченка Костюченко Олени Юріївни
на дисертацію Олени Юріївни Льошенко на тему: «Реалізація права на
справедливий суд у кримінальному провадженні України», подану до
захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 «Право»**

На підставі вивчення дисертації Олени Юріївни Льошенко, поданої на здобуття ступеня філософії, опублікованих за темою цієї дисертації наукових праць та матеріалів щодо практичного впровадження результатів дисертації можна констатувати наступне.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що в сучасних умовах розвитку кримінального процесуального законодавства, кримінально-процесуальної доктрини та практики правозастосування, саме верховенство права є фундаментальною правовою цінністю, а його невід'ємною складовою є право на справедливий судовий розгляд. Проблематика сучасного розуміння права на справедливий суд, а також стан його реалізації в Україні є недостатньо розробленим. Ефективний захист прав людини виступає важливим елементом верховенства права, отже належне функціонування судової системи, відповідність судового процесу наявним стандартам справедливого судового розгляду – все зумовлює необхідність визначення,

узагальнення та аналізу загальних понять, які розкривають правову природу права на справедливий суд. Немає єдності думок щодо з'ясування сутності та визначення основних структурних елементів права на справедливий суд, аналізу сучасного розуміння права на справедливий суд у практиці Європейського суду з прав людини. Ось чому актуальність обраної теми дослідження не викликає сумнівів у науковій спільноті та у практиків.

Актуальність дисертаційного дослідження також підтверджується і виконанням його в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія» «Удосконалення сучасного кримінально-процесуального законодавства та забезпечення його ефективності в умовах правової реформи» на 2011-2015 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку української державності та права» на 2011-2015 рр. (ДРН 0110U00671), а також плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія» «Динаміка кримінального процесуального законодавства України: досвід та перспективи» на 2016-2020 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016-2020 рр. (ДРН 0116U0184).

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація О.Ю. Льошенко є комплексним науковим дослідженням особливості реалізації права на справедливий суд у кримінальному провадженні відповідно до чинного КПК України та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, у якому відображаються наукові висновки, спрямовані на оптимізацію реалізації права на справедливий суд у кримінальному провадженні. Сформульовані та аргументовані авторкою результати дисертаційного

дослідження є важливими у теоретичному та практичному аспектах, містять елементи наукової новизни та пропозиції щодо удосконалення законодавства.

Серед них особливо слід виділити такі: щодо необхідності передбачити у кримінальному процесуальному законодавстві, що забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду має здійснюватися у розумні строки, а ухвалені судові рішення мають бути законними, обґрунтованими і вмотивованими; щодо розподілу гарантій доступу до правосуддя на загальні та спеціальні; передбачити обов'язок суду апеляційної інстанції витребувати резервну копію технічного запису судового провадження в суді першої інстанції, що, за умови його наявності та справності, унеможливить проведення повторного судового розгляду в суді першої інстанції; щодо закріплення права на оскарження ухвали слідчого судді про обшук, огляд житла чи іншого володіння особи на досудовому розслідуванні, та дій слідчого, прокурора в ході виконання ухвали, та внесення пропозицій щодо зміни до частини 1 статті 303 та частини 1 статті 309 КПК України.

У дисертаційному дослідженні також удосконалено теоретичні підходи щодо таких понять як: «право на справедливий суд», «розумний строк». Набули подальшого розвитку наукові погляди щодо бачення структуризації права на справедливий суд; про необхідність визначення під час підготовчого провадження процесуального порядку розгляду скарг на рішення, дії, бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора. Обґрунтовано позицію про необхідність зміни законодавчого підходу до функціонального призначення слідчого та керівника органу досудового розслідування та наділення їх функцією розслідування, замість обвинувачення.

Дисертаційне дослідження містить і ряд інших цікавих та аргументованих висновків, пропозицій та рекомендацій, у тому числі щодо вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства.

Таким чином, ступінь наукової новизни дослідження, обґрунтованість наведених у ньому положень, висновків та рекомендацій відповідає вимогам

до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони ґрунтуються на усталених кримінальній процесуальній науці положеннях. Підтверджена теоретичною та методологічною базою дослідження, критичним аналізом та узагальненням праць вітчизняних та зарубіжних вчених, комплексним аналізом чинного законодавства, прикладами з вітчизняної практики та практики Європейського суду з прав людини. Про належний рівень достовірності значною мірою свідчить опрацювання здобувачкою вагомого обсягу літературних джерел (278 найменувань), використання національного законодавства, законодавства зарубіжних країн, міжнародних нормативно-правових актів, аналіз судової практики із вказаної категорій справ. Метою дослідження є отримання нових результатів у вигляді наукові наукових висновків, спрямованих на оптимізацію реалізації права на справедливий суд у кримінальному провадженні, а також розроблення науково обґрунтованих пропозицій з удосконалення положень КПК України та практики його застосування. Для досягнення наведеної мети було поставлено достатню кількість завдань (дев'ять), які на підставі тексту дисертації та висновків до роботи були успішно вирішено та запропоновано шляхи вирішення теоретичних та практичних питань, пов'язаних з реалізацією права на справедливий суд у кримінальному провадженні. Ознайомлення зі змістом дисертації, основними публікаціями дозволяє визнати, що мету дослідження виконано. Це знайшло відображення в основних положеннях роботи, які сформульовані авторкою особисто і характеризуються науковою новизною.

Достовірність, повноту та об'єктивність отриманих результатів у значній мірі забезпечило використання дисертанткою комплексу загальнонаукових (аналіз і синтез; індукція і дедукція; моделювання; абстрагування і конкретизація) та спеціальних методів наукового пізнання,

зокрема: діалектичний метод (для визнання ключових понять дослідження (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 3.1); системний метод та метод системно-структурного аналізу (для дослідження внутрішньої побудови механізму реалізації права на справедливий суд у кримінальному провадженні, а також встановлення взаємозв'язку між складовими елементами цього права, виявлення колізій та прогалин в кримінальному процесуальному законодавстві України, а також формулюванні конкретних пропозицій щодо їх подолання (розділи 2, 3); порівняльно-правовий метод (для порівняння норм кримінального процесуального законодавства України та норм міжнародно-правових актів, практики ЄСПЛ) (у всіх розділах).

Теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи підтверджується можливістю використання розроблених дисертанткою рекомендацій, положень та пропозицій у законотворчій, правозастосовній діяльності та навчальному процесі. Так, у *законотворчій діяльності* – при внесенні змін і доповнень до КПК України стосовно реалізації права на справедливий суд; у *правозастосовній діяльності* – під час процесу формування судової практики з питань забезпечення реалізації права на справедливий суд у кримінальному провадженні; у *освітньому процесі* – під час підготовки лекцій, відповідних розділів підручників, навчальних посібників із навчальної дисципліни «Кримінальний процес».

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Зміст і структура дисертації відповідає меті та завданням, сформульованим дисертанткою на початку дослідження, а також відображають актуальність дослідження та його наукову новизну. Дисертація характеризується логічним змістовним наповненням, структура якого забезпечує комплексність та системність опрацювання проблематики. Сама структура дисертації побудована логічно, у відповідності до поставлених перед дослідженням завдань. Дисертація складається із переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

У вступі обґрунтовано вибір і актуальність обраної теми, потребу її наукового розроблення, подано відомості про мету, задачі, методи дослідження, вказано на його новизну, практичне значення, наведено дані про апробацію та зроблені публікації.

Перший розділ «Теоретико-правові основи дослідження права на справедливий суд у кримінальному процесі України» включає два підрозділи.

Підрозділ 1.1. «Сучасний стан наукового дослідження проблем реалізації права на справедливий суд у кримінальному процесі» розкриває сучасний стан наукового дослідження реалізації права на справедливий суд у кримінальному процесі, аналізує існуючі погляди та підходи щодо предмету дослідження. Дисертантка розглядаючи наукові дослідження, присвячені реалізації права на справедливий суд, в хронологічному порядку залежно від тієї чи іншої галузі права (спеціальності), визначає особливості реалізації права на справедливий суд. Авторка доводить, що в умовах стрімкого розвитку кримінального процесуального законодавства України, і особливо зважаючи на прийняття у 2012 р. нового КПК України, низка питань, що стосуються реалізації права на справедливий суд у кримінальному процесі в практичній площині, є дискусійними, малодослідженими, а окремі й зовсім не вирішеними. Дисертанткою зазначено, що структура права на справедливий суд, включає два взаємопов'язані його елементи: інституційно-функціональні та процесуальні.

У підрозділі 1.2. **«Поняття та структура права на справедливий суд у кримінальному провадженні України»** авторкою, визначено, що, виходячи з фундаментальності та багатоаспектності права на справедливий суд, одноманітне його розуміння не можливе без всебічного осмислення трьох взаємопов'язаних складових правових дефініцій – «право», «справедливість» і «суд». Здобувачка розглядаючи тлумачення поняття «право», визначає, що право тлумачиться у двох основних його значеннях – об'єктивному та суб'єктивному. Розглядаючи поняття «справедливість», наголошує, що воно

має більш морально-філософську спрямованість, при цьому також використовується в сучасній юридичній науці. За результатами аналізу категорії «суд» і дослідження доктринальних підходів до класифікації структурних елементів права на справедливий суд, авторкою висловлені слушні пропозиції внесення змін до статті 2 КПК України.

Розділ 2 «Інституційно-функціональні елементи права на справедливий суд у кримінальному провадженні» присвячений розгляду окремих елементів права на справедливий суд, таких як: інституційно-функціональні елементи (доступ до правосуддя; незалежність та неупередженість суду; гласність та відкритість судового провадження).

Заслуговує на увагу позиція авторки відносно взаємозв'язку таких вимог як, доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень. Зазначено, що виходячи з усталеної практики ЄСПЛ «право на суд» складає три основні елементи: 1) наявність «суду», який встановлений відповідно до закону і відповідає вимогам незалежності та неупередженості; 2) наявність у суду достатньої компетенції для вирішення всіх аспектів спору чи обвинувачення, до яких застосовується ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; 3) особа повинна мати доступ до такого суду. Заслуговує на увагу, висновок авторки, що засада доступу до правосуддя має важливе значення, оскільки проявляється як на стадії досудового розслідування, так і судовому провадженні та запропоновані зміни задля забезпечення доступу до правосуддя, зокрема, для сторони захисту. Слушним є висновок, що ефективність судової системи є неможливою без забезпечення доступу до правосуддя; доступ до правосуддя є невід'ємною складовою верховенства права та законності, як ключових, основоположних принципів, які наскрізь пронизують всю кримінальну процесуальну сферу – від початку досудового розслідування і до можливого перегляду судового рішення судами вищих інстанцій.

Заслуговує на увагу, позиція автора, що право на суд передбачає право учасника спору на вільний та ефективний доступ до суду, який правомочний

вирішити його справу. При цьому слід взяти до уваги те, що дане право не є абсолютним і може допускати певні обмеження.

Справедливо зазначено, що гарантією дотримання прав і законних інтересів учасників кримінального провадження, передусім підозрюваного та потерпілого, має бути норма закону, яка б визначала обов'язок слідчого, прокурора ознайомити зазначених осіб з постановою про залучення експерта та право цих учасників поставити запитання на його вирішення.

Запропоновано гарантії доступу до правосуддя поділити на дві групи: 1) загальні - передбачені у відповідних нормах міжнародно-правових актах; 2) спеціальні - передбачені в національному кримінальному процесуальному законодавстві.

У підрозділі 2.2 **«Незалежність та неупередженість суду в кримінальному провадженні»** розкрито проблемні питання, що стосуються незалежності суддів як передумови функціонування самостійної, авторитетної судової влади, яка має відповідати європейським стандартам у сфері захисту прав і свобод людини. Акцентовано увагу на таку процесуальну гарантію незалежності суддів, як обов'язковість вказівок суду вищої інстанції, оскільки вони спрямовані не тільки на виправлення судових помилок, а і на забезпечення незалежності суддів і свободи їх внутрішнього переконання під час розгляду справи. Запропоновані зміни до КПК щодо усунення законодавчих прогалини.

У підрозділі 2.3. **«Забезпечення гласності та відкритості судового провадження»** детально розглядається зазначена засада. Автором підтримано наукову позицію, що обов'язковість фіксування технічними засобами судового провадження є необхідним доповненням вимоги гласності, що забезпечує відкритість судового розгляду. Разом з тим, слід дотримуватися і вимоги повноти, яка характеризується інформаційною насиченістю, та під якою розуміється загальна кількість інформації, що зафіксована та міститься у відповідних технічних засобах.

Слушними є пропозиції авторки щодо внесення змін до КПК, зокрема передбачити обов'язок суду апеляційної інстанції витребувати резервну копію технічного запису судового провадження в суді першої інстанції, що, за умови її справності, унеможливило б повторний судовий розгляд у суді першої інстанції.

Розділі 3 «Процесуальні елементи права на справедливий суд у кримінальному провадженні» присвячений розгляду окремих процесуальних елементів права на справедливий суд, а саме: розумність строків, змагальність сторін, оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності.

Так, у підрозділі 3.1 **«Забезпечення розумних строків як гарантія реалізації права на справедливий розгляд і вирішення справи»** визначено право особи на розгляд її справи в розумні строки є змістовною складовою права на справедливий суд, передбаченого п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Зауважено, що розумні строки не можуть перевищувати встановлених строків давності притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення відповідного кримінального правопорушення. Розумні строки, про які йдеться у положеннях ст. 28 КПК України, поширюються на всі стадії кримінального провадження. Однак певною мірою ефективний контроль за дотриманням процесуальних строків здійснюється лише під час досудового розслідування.

Слушними є пропозиції що, кримінальне провадження щодо особи, яка тримається під вартою, неповнолітньої особи, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про їх застосування, має бути здійснено невідкладно і розглянуто в суді першочергово. Доведено необхідність на законодавчому рівні змінити процесуальний механізму реалізації положення ч. 6 ст. 28 КПК України. Висловлені відповідні слушні пропозиції.

У підрозділі 3.2 **«Змагальність сторін кримінального провадження»** дисертантка з урахуванням вірно обраних методів дослідження достатньо

грунтовно розглядає поняття «змагальність» та робить узагальнюючі висновки. Вказує, що є складовими засади змагальності під час кримінального провадження та виокремлює її ознаки. На підставі визначених ознак детально розглядає реалізацію засади змагальності.

У дисертаційному дослідженні автор дійшов висновку, що змагальність, більшою мірою, є лише задекларованою засадою кримінального провадження. Це обґрунтовується й відсутністю реальної процесуальної рівності сторін кримінального провадження, зокрема, під час збирання та подання до суду доказів, й відсутністю дієвих механізмів щодо самостійного обстоювання стороною захисту правової позиції у суді.

У підрозділі 3.3. **«Оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності як складова права на справедливий суд»** автор розмежовує такі процедури оскарження: 1) залежно від стадії кримінального провадження, на якій відбувається оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого; 2) залежно від предмету оскарження. Також, вважає, що на сьогодні існують два порядки оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора: на досудовому розслідуванні, і в підготовчому провадженні. Втім, якщо перший різновид оскаржень процесуально визначений, то другий – під час підготовчого провадження – законодавчо не урегульований, що призводить до значних проблем у здійсненні кримінального судочинства.

Визначено шляхи проблеми оскарження на стадії досудового розслідування через визначення «відкритого» переліку рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора, які можуть бути оскаржені на досудовому розслідуванні та залишенні «закритого» предмету оскарження, передбаченого ч. 1 ст. 303 КПК України, та необхідності розроблення порядку оскарження на підготовчому провадженні «інших» рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора.

Таким чином авторка у своїй роботі продемонструвала високий теоретичний рівень викладу матеріалу, логіку дослідження, вміння

застосовувати різноманітні методи наукового пізнання, аналізувати законодавчі акти, коректно полемізувати з іншими авторами, аргументовано відстоювати власну точку зору як щодо предмету дослідження, так і щодо фундаментальних проблем юридичної доктрини, узагальнювати науково та практично значущі висновки. Усе це забезпечило обґрунтованість та достовірність сформульованих у дисертації наукових положень, висновків, рекомендацій.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих наукових працях. Результати дослідження повною мірою відображені в наукових фахових виданнях автора, зміст і характер яких відповідають вимогам МОН України, а також виступах автора з доповідями основних положень дисертації на науково-практичних конференціях, що в цілому свідчить про достатній рівень апробації. Основні результати дослідження знайшли відображення у 16 публікаціях, з яких 7 у фахових виданнях з юридичних наук, 1 з них у зарубіжному науковому виданні, та 9 тез доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Викладене може бути підставою для загальної позитивної оцінки дисертації Льошенко Олени Юріївни на тему: **«Реалізація права на справедливий суд у кримінальному провадженні України»** як самостійного наукового дослідження з актуальної й важливої для науки кримінального процесу та практики проблеми.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Дисертаційне дослідження містить посилання на згадані авторкою у тексті джерела інформації при використанні ідей, розробок, тверджень, дотримано положення законодавства про авторські права, надано повну та достовірну інформацію про результати наукової діяльності, а також використані методи дослідження. Вказане дозволяє зробити висновок про дотримання дисертанткою вимог академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Загалом позитивно оцінюючи дисертацію О. Ю. Льошенко, слід зазначити, що певні її

положення є спірними, слугують приводом для дискусії та потребують додаткової аргументації авторкою під час публічного захисту:

1. Здобувачці слід більш чітко висловити свою думку щодо її позиції означеній у анотації (с. 2) та підрозділі 1.2 дисертації (с. 48), що «недоцільним є інтерпретувати право на справедливий суд через його структурні елементи» та що «намагання розтлумачити зміст права на справедливий суд через структурні елементи не сприяє єдності його сутнісного праворозуміння». Проте згодом на с. 49 дисертантка розглядає право на справедливий суд (судовий розгляд) саме як сукупність певних структурних елементів, зокрема, зазначає, що воно «включає в себе сукупність не лише процесуальних елементів - прав, а й інституційно-функціональні, зокрема, доступ до правосуддя, незалежність та неупередженість суду, гласність та відкритість судового провадження». Крім того, продовжуючи дослідження, дисертантка на с. 52 звертає увагу на існуючі доктринальні підходи до класифікації структурних елементів права на справедливий суд і зазначає, що вивчення цього питання має важливе значення, оскільки поняття «структура» розуміється як сукупність сталих зв'язків об'єкту, що «забезпечують його цілісність і тотожність самому собі, тобто, збереження основних властивостей при зовнішніх та внутрішніх змінах», на с. 53 пропонує «об'єднати органічні та інституційні елементи в одну групу, а процесуальні та спеціальні – в іншу». Остаточо виділяє два взаємопов'язані структурні елементи права на справедливий суд: 1) інституційно-функціональний, до якого включає: доступ до правосуддя; незалежність та неупередженість суду; гласність та відкритість судового провадження; 2) процесуальний, до якого відносить: розумність строків; змагальність сторін кримінального провадження; оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності.

2. Важко погодитися з думкою дисертантки, висловленою на с. 76 дисертації, що «чинний порядок залучення експерта є максимально

оптимальним, у тому числі з точки зору практичної доцільності». Одночасно дисертантка наголошує, що гарантією дотримання прав і законних інтересів учасників кримінального провадження, передусім підозрюваного та потерпілого, має бути норма закону, яка б визначала обов'язок слідчого, прокурора ознайомити зазначених осіб з постановою про призначення експертизи та право цих учасників поставити запитання на її вирішення», тобто пропонує вдосконалення правового регулювання існуючого порядку.

3. Авторкою на с. 8 анотації та у тексті дисертації виділено дві основні позиції щодо проблематики активності дослідження судом обставин кримінального провадження. Перша витікає з бачення «чистої змагальності», прибічники якої сприймають суд як незалежного і неупередженого арбітра правового спору між сторонами кримінального провадження. Друга – діаметрально протилежна і полягає у відстоюванні права суду на певну ініціативу в доказовій діяльності. Дисертанткою наголошено на тому, що друга позиція суперечить змісту законодавчих положень. Таке твердження потребує відповідної аргументації. Разом з тим, авторкою зазначено, що «пасивність суду можлива лише за умови забезпечення дійсної змагальності та рівності сторін як на досудовому розслідуванні, коли здійснюється збір доказів, так і під час судового розгляду, коли сторони активно відстоюють свої правові позиції».
4. Важко погодитися з позицією дисертантки, яка вбачає, що всі положення частини 1 статті 303 КПК України не суперечать статті 55 Конституції України, оскільки законодавець передбачив можливість оскарження не лише рішень, дій або бездіяльності слідчого або прокурора, визначених у частині 1 статті 303 КПК України, а й інших. Авторка хибно вважає, що такі скарги можуть бути предметом розгляду не на стадії досудового розслідування, а на стадії підготовчого провадження і відтак, законодавець не обмежив учасників кримінального провадження у праві на оскарження рішень, дій або бездіяльності слідчого, прокурора, а лише

розмежував, які скарги можуть подаватися на стадії досудового розслідування, а які – під час підготовчого провадження. Проте слід зазначити, що КПК України не містить механізму ефективного судового захисту в розумінні статті 55 Конституції України у взаємозв'язку з положеннями частини другої статті 129 Основного закону України, який здатний забезпечити захист та відновлення порушених прав особи у зв'язку із закриттям кримінального провадження прокурором на стадії досудового розслідування на підставі положення пункту 4 частини першої статті 284 КПК України, якщо ця особа не погоджується з таким закриттям і воліє підтвердити необґрунтованість оголошеної щодо неї підозри та перевірки судом доказів на предмет виправдання та реабілітації, захисту своєї честі й гідності, ділової репутації. Пункт 4 частини першої статті 284 КПК України, згідно з яким кримінальне провадження закривається в разі, якщо набрав чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою не відповідає частинам першій, другій статті 62 Конституції України, у взаємозв'язку із частиною першою статті 8 Основного Закону України, оскільки порушує презумпцію невинуватості особи - належного доведення та встановлення дійсності самого факту первинного вчинення відповідного діяння особою, дозволяючи закривати кримінальне провадження щодо підозрюваного без згоди на здійснення такого закриття самою особою, позбавляючи її доступу до правосуддя та можливості бути виправданою судом і реабілітованою. На даний час Конституційний Суд України здійснює конституційне провадження у справі за конституційною скаргою Кротюка Олександра Володимировича щодо відповідності Конституції України пункту 4 частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України.

Наведені зауваження носять переважно дискусійний характер, спрямовані

на подальші дослідження, не знижують загального позитивного враження від роботи та не впливають на високу оцінку її якості.

Загальний висновок. На підставі викладеного можна зробити загальний висновок, що дисертація **Льошенко Олени Юріївни на тему: «Реалізація права на справедливий суд у кримінальному провадженні України»**, що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати. Дисертація Льошенко О.Ю. за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 (із змінами та доповненнями), а її авторка Олена Юріївна Льошенко заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

кандидат юридичних наук, доцент,

завідуюча кафедрою

кримінального процесу та криміналістики

Навчально-наукового інституту права

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

Олена КОСТЮЧЕНКО

СЕКРЕТАР НДЧ
КАРАУЛЬНА Н.В.
24.12.2021р.

